

Федорцов Дмитро Віталійович,

курсант 2

курсу факультету підготовки фахівці
в для підрозділів превентивної
діяльності

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Резворович Кристина Русланівна,

кандидат юридичних наук

завідувач кафедри цивільного права

та процесу факультету підготовки

фахівців для підрозділів кримінальної
поліції

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ

ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВІ ОСОБЛИВОСТІ БАНКІВСЬКИХ ПРАВОЧИНІВ

Актуальність теми пов'язана, насамперед, зі становищем в нашій країні. Без такої системи неможливе успішне здійснення державних економічних, соціальних, політико-правових, екологічних й інших програм і проектів [2, с. 139-165]. Не знаючи найпростіші норми та права даної теми неможливо урегулювати найпростіші проблеми.

Аналіз літератури дав підстави вважати, що специфіка правовідносин в банківській сфері та їх відокремленість в цивільному обігу призвели до появи терміну «банківське право». Відповідний термін вживається окремими вченими-юристами в розумінні галузі права або підгалузі права. І на сьогодні є потреба у вивченні цього питання.

Однією із складових реалізації окресленого підходу є розвиток у межах окремих банківських установ додаткових банківських послуг нетрадиційного характеру, які за своєю сутністю значно відрізняються від традиційних, проте дозволяють фінансовій установи збільшити надходження доходів. Проте з наукової погляду на сьогодні в Україні не сформована теоретична та методична база пізнання сутності та особливостей реалізації нетрадиційних банківських послуг клієнтам цих установ. Саме така позиція призводить до нерозуміння природи окреслених послуг, їх видів та механізмів надання [3, с. 208].

Навіть, вступаючи уприватноправові відносини, банки обмежені владними розпорядженнями держави. Таким чином, при регулюванні банківської діяльності поєднуються елементи як приватного, так і публічного права з переважанням саме елементів публічного права, так як вони пов'язані

в більшому ступеню з реалізацією державних інтересів, ніж із сферою приватних [1, с. 49-52].

Форма цивільноправової відповідальності може мати свої особливості в залежності від особливостей цивільно-правового інституту, за порушення норм якого вона встановлена

Суб'єктами банківських правовідносин є Національний банк, банки і небанківські кредитно-фінансові організації. Учасниками банківських правовідносин можуть бути державні органи, органи місцевого управління та самоврядування, фізичні та юридичні особи.

Об'єктами банківських правовідносин є гроші (валюта), цінні папери та валютні цінності. Саме тому банківські відносини носять, в основному, майновий характер. Разом з тим це не виключає і регулювання банківським правом немайнових відносин - зокрема, пов'язаних із забезпеченням режиму банківської таємниці [3, с. 208].

Банківські правовідносини мають такі ж характерні риси, властиві всім видам правовідносин, але в них є і свої специфічні ознаки [4].

Особлива частина присвячена окремим функціональним інститутам банківського права. Розкриваються операції кредитних організацій за банківськими вкладками, правові основи діяльності кредитних організацій по відкриття, ведення та закриття банківських рахунків, в тому числі особливості дистанційного банківського обслуговування. Розглянуто правовий режим банківських розрахунків, включаючи питання проведення платежів між клієнтами кредитних організацій, міжбанківських розрахунків і платежів з використанням банківських карт. Окреслено основні види банківських кредитів, специфіка їх видачі і погашення. Викладено порядок отримання кредитного звіту, а також правове становище бюро кредитних історій і Центрального каталогу кредитних історій. Розглянуто особливості здійснення кредитними організаціями операцій з цінними паперами, валютними цінностями, дорогоцінними металами і дорогоцінним камінням, позначена специфіка оподаткування кредитних організацій і інші практичні питання.

Оскільки результатом визнання правочину недійсним часто є застосування правила реституції можна помилково розглянути цей спосіб як лише елемент іншого способу захисту – відновлення становища, яке існувало до порушення права.

Суб'єктний склад учасників банківських правовідносин, виходячи із загальноприйнятої ієрархії, представлений органами державної влади, що здійснюють державне регулювання банківської системи та банківської діяльності; кредитними установами; клієнтами - юридичними та фізичними особами [4, с. 44].

Важливо відзначити, що договірні відносини в банківській сфері за участю фізичних осіб мають свої особливості, які обумовлені фактичним юридичним нерівністю сторін. Договори, укладені банками з фізичними

особами, потребують особливої регламентації, спрямованої на захист більш слабкої сторони правовідносини. Застосування до розглянуті відносин законодавства про захист прав споживачів надає фізичним особам додаткові гарантії [2].

Крім того, специфіка банківських правовідносин в значній мірі зумовлюється тим, що вони виникають і існують тільки при наявності клієнтури банків, відносини якої зі своїми контрагентами в значній мірі визначають характер і зміст банківських правовідносин.

Отже, розглянувши тему можемо зробити висновки зміст банківських правовідносин складають права і обов'язки його учасників. Особливість змісту банківських правовідносин полягає, перш за все, в тому, що в банківському правовідносинах поєднуються права і обов'язки, мають різну правову природу. Частина з цих прав і обов'язків виникає в умовах вільного волевиявлення і юридичної рівності, а їх зміст визначається договорами.

Інша ж частина встановлюється імперативними нормами банківського законодавства та спрямована, в першу чергу, на забезпечення публічних інтересів.

Бібліографічні посилання:

1. Слипченко С. А. Некоторые аспекты методологии исследования личных неимущественных прав. Проблемы гражданского права та процесу : матеріали наук.-практ. конф., присвяченої пам'яті проф. О. А. Пушкіна (22 травня 2010 р.). Х. : Харк. нац. ун-т внутр. справ, 2010. С. 49–52.
2. Спасибо-Фатеева И. В. Парные права или еще одна попытка разобраться с личными неимущественными правами, сопоставить их с имущественными правами и раскрыть значимость категории «парные права» и их видую К. : Юринком Интер, 2010. С. 139–165.
3. Єгоричева С. Б. Організація діяльності банків у зарубіжних країнах : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2007. 208 с.
4. Коваленко Ю. Теоретичні аспекти сутності послуги та її види. *Вісник КНТЕУ*. 2012. № 2. С. 44